

Indholdsfortegnelse

Osted	- af Ejvind Oxe	side 2
Osted fri- og efterskole og Osted Valgmenighed. To sider af samme sag	- af Hans Ancker Kofoed	side 12
Hvad gør vi grundtvigske for at opdrage vores børn i den kristne tro?	- af Laura L. Jensen	side 14
Beretning 2006	- af Kurt V. Andersen	side 16
Generalforsamlingen	- af Lisbeth Andreasen	side 20
Regnskab		side 23
Menighedsliste		side 25
Årsmødeprogram og tilmelding	- se midtersiderne	

Osted

Artiklen om Osted og Osted Valgmenighed er skrevet af Ejvind Oxe, et af valgmenighedens udensogns medlemmer og tidligere medlem af styrelsen, bosat i Himmelev. Artiklens synspunkter deles ikke nødvendigvis af styrelsen.

Osted! Kan man bo dér? Eller er det bare et sted, man kører igennem? Ikke en landsby, men en landevejsby?

Ja vist kan man bo der. Hør nu her! På en måde er det, som Vejdirektoratet i dag kalder Osted, hele fire byer på stribe langs hovedvejen. Når man for blot få år siden vestfra kom til det sted, hvor der i dag står Osted på vejskiltet, stod der dengang *Kirkebjerg*, for her er en høj, hvor kun trolde har hindret, der blev bygget en kirke. Navnet kunne ellers også være en cadeau til den smukke, lille kirke, Missionsforbundet byggede så sent som i 1963.

Efter Kirkebjerg viser landsbyen *Mannerup* sin nordligste spids helt fremme ved hovedvejen med den økologiske landbrugsbedrift, *Mannerup Møllegård*. Overfor ligger en bygning, som engang husede *Bondeskovens Brugsforening*. Kan det næsten lyde mere landligt! Så først kommer det egentlige *Osted*.

Og hvad kan man så opleve langs vejen? Det samme som i mange andre byer, også her ligger der et par benzinstationer, en kiosk, en fastfoodbutik og et plejehjem, og også i Osted kan man være så heldig formedelst tusind kr. at blive diskret fotograferet. Holder man

fartgrænsen ad den snorlige hovedvej, tager turen 2½ minut plus den forsinkelse, som trafiklys og -chikaner kan betyde. Så tag tid til at se det hele! Fx en afvigende moderne tæt-lav bebyggelse. Her lå indtil 1997 et mejeri med det romantiske navn *Landmandslyst*. I en nedlagt tankstation viderefører lokaloprøret, den tidligere mejeribestyrer, nu en gren af mejeriet. Her hos *Osted Ost* står kunder i kø for at købe økologisk mælk og delikate oste. Turen ad hovedvejen afsluttes markant med Osted Fri- og Efterskoles bygningskompleks med mindsteningen for den radikale politiker Jørgen Jørgensen (1888-1974).

Men Osted er langt mere end det, man ser fra hovedvejen. I baglandet er parcelhusene vokset frem. De mange landbrug, der fandtes for få årtier siden, er afløst af få store bedrifter. I dag er der kun én Ostedgård, der kan levere mælk. På Osted byvej ser man Osted Kirke og valgmenighedens præstebolig, og liv og aktiviteter strækker sig videre ud mod Osager, Allerslev og Lejre med, hvad Martin A. Hansen omtaler som *Gudernes Stræde*.

1924: Hvorfor fik man en valgmenighed i Osted?

- *Det skyldtes* en gudelig vækkelse, der var gået over egnen et halvt århundrede tidligere. Den dannede et kristeligt arnested.
- *Det skyldtes* en egn, hvor Indre Mission på det tidspunkt var kommet i defensiven samtidig med, at Grundtvigs tanker om kirke- og skoleliv var vokset frem.

Det fik interessen for en valgmenighed til at gløde.

- *Det skyldtes* sognets nytilkomne, idealistiske og særprægede sognepræst. Han pustede til gløderne.
- *Det skyldtes* især to lægfolk, to ildsjæle. De skabte den brand, hvori idéen kunne realiseres.

Start på uholdbart grundlag

De gudelige vækkelser i slutningen af 1800-tallet gjorde sig gældende mange steder i landet. Vækkelserne betød et opgør med de rationalistiske præster, der lige så gerne prædikede om kartoffelavl som om evangeliet. I Osted og Allerslev pastorat fik en sådan "praktisk" præst i 1880 en nidkær og bibeltro, men ufolkelig og konservativ afløser. Ved hans afgang i 1918 var der stemning for noget anderledes, og der var kommet et grundtvigsk flertal i menighedsrådet. Til embedet indstillede de *Halvdan Helweg*. Han var født i København og opvokset i USA, hvor hans far havde været præst. Han blev selv præst derovre, da han var blevet dansk teologisk kandidat. Efter tre år vendte han hjem til Danmark og blev sognepræst i Vestjylland. Herfra blev han i 1919 kaldet som sognepræst til Osted og Allerslev.

Helweg blev umiddelbart en succes som sognepræst. Trods enkelte skærmydsler kunne han i kirken samle folk fra stort set alle kirkelige retninger. Men han var optaget – måske nærmest besat – af et amerikansk ideal. Han ville gerne virke i en fri menighed, ikke i, hvad han kaldte en statskirke. Han agiterede

for sagen, han blæste til de glødende ønsker om en fri menighed, der gennem en årrække havde ulmet med udspring i den lokale afdeling af Kirkeligt Samfund. Sammen med omkring 60 familier og stærke kræfter i sognets menighedsråd fik han taget initiativ til at danne Osted Valgmenighed (OV). I menighedsrådet sad bl. a. den senere undervisningsminister *Jørgen Jørgensen* og mejeribestyrer *Valdemar Hansen*, som få år forinden også havde stået i spidsen, da Osted friskole kom til verden.

Men Helwegs optimisme mht. til slutning til valgmenigheden viste sig ikke realistisk. Sognet blev splittet. Hvor mange valgmenigheder i Danmark er udsprunget af en kirkelig strid, var det i dette tilfælde omvendt: det var valgmenighedsdannelsen, der uddybede et modsætningsforhold, der ellers ikke i den grad havde eksisteret.

Det gik Halvdan Helweg på. Han kom i tvivl om sin egen opgave som præst, fandt midlertidig afløsning og endte med efter kun to år som valgmenighedspræst at forlade sin stilling i Osted, ja for en tid sin præstegerning i det hele taget.

Var det så det?

OV's start lignede altså en fiasko. Skulle man nu tage og slutte eksperimentet og søge samling i sognet? Nu ville det sandsynligvis kunne ske omkring en grundtvigsk præst. Nej mente de fleste i den lille valgmenighed. Dels havde man med opbydelse af mange kræfter bygget en præstegård, dels følte man sig rigtig godt tilpas med den præst, der havde vikarieret, mens Helweg havde

gransket sit eget urolige sind. Præsten var *Even Marstrand*. Han var både teolog og nationaløkonom. Han havde opsagt sit embede som sognepræst i protest mod Kirkeministeriet¹. Han ville søge sit virke uden for den statsligt styrede kirke. Marstrand blev forsker og underviser i nationaløkonomi ved Københavns Universitet, men lod sig nu overtale til fast ansættelse som præst ved OV. Dermed indledtes en stabil periode, der varede i 22 år, lige til 1949. Marstrand var ansat på halv tid. Den beskårne løn stemte godt med OV's beskedne økonomi. Ansættelsesformen blev videreført efter hans pensionering:

Præsterne i årene efter den turbulente start²:

1950-52: *Hans Høyer Nielsen* var samtidig lærer ved Blågård Seminarium, men rejste da han allerede efter et par år blev forstander for Gedved seminarium.

1953-59: *Erik Aalbæk Jensen* havde været sognepræst, men foretrak aht. sin forfattervirksomhed at være præst på deltid. I sin Osted-tid virkede han tillige ved Forsvarets civilundervisning og blev knyttet til Statsradiofonien.

1959-64: *Johan Klejs* var seminarieadjunkt og rejste fra OV til et embede som sognepræst.

⁽¹⁾ *Marstrand fandt, Folkekirken manglede rummelighed, når man fx ville forhindre frimenighedspræst Torkild Skat Rørdam adgang til at holde gudstjeneste i Ryslinge sognekirke.*

⁽²⁾ *For nærmere omtale af præsterne kan bl. a. henvises til OV's 75 års skrift Ord fra Osted (1999)*

1965-79: *Jørgen Thorgaard* var ved ansættelsen amanuensis ved Kirkehistorisk Institut ved Københavns Universitet og blev senere knyttet til Danmarks Radio. Han virkede tillige som skribent og forfatter.

1979-92: *Bodil Due* blev ansat som den første af en række kvindelige præster i OV. Hun havde været sognepræst i København. I OV helligede hun sig præsteopgaven og tog sig meget af kontakten til medlemmerne. I perioder underviste hun også på fri- og efterskolen.

1993-94: *Nina Tange Kristensen* var lektor på Danmarks Lærerhøjskole, men opsagde allerede efter to år sin stilling og vendte tilbage til lektoratet.

1995-2001: *Mette Geil* blev som nyuddannet OV's præst og kombinerede jobbet med andre hverv, bl. a. som mediekonsulent i Roskilde Stift. Hun fratrådte for at blive forstander for Krogerup Højskole.

2002: OV's tiende og nuværende præst er *Laura Lundager Jensen*.

Laura Lundager Jensen, født i 1967 som Rørdam Thomsen.

Vokset op i Ryslinge Frimenighed.

Gået i Ryslinge Friskole.

Mat. student fra Midtfyns Gymnasium. Efter alsidige universitetsstudier og arbejde i udlandet, cand. theol. og lærer på Frederiksberg Seminarium. Ordineret og indsat som præst i OV 2002 og fortsat seminarielærer.

Gift med Bjarne Lundager Jensen. Sammen har de børnene Bodil, Hans, Karen og Peder, hhv. 10, 8, 5 og 3 år.

Hjælpepræster

Osted ligger på landet, men alligevel i udkanten af hovedstadsområdet. Det har flere gange lettet rekruttering af en præst, der ville kombinere en ansættelse på deltid med opgaver i Københavnsområdet. Det har også betydet, at OV har kunnet finde gæsteprædikanter som afløsere og i de sidste 25 år også hjælpepræster. Fra 1983-2001 *Christian Balslev-Olesen*, der var ansat som hjælpepræst i OV, medens han var generalsekretær i Folkekirken Nødhjælp, og i en kortere periode cand. theol. *Camilla Sløk*, som dengang var adjunkt på Blågård Seminarium. Siden 2003 har professor emeritus, dr. theol. *Søren Giversen* fungeret som hjælpepræst.

Det kan forekomme lidt overvældende, at en relativt lille menighed også råder over en hjælpepræst. Ikke mindst i forbindelse med tilkomst af nye præstebørn og præsteskitf har det imidlertid været et meget stabiliserende arrangement.

En menighed på 400 sjæle

Der har de fleste år været tale om en vis tilvækst, således at der i 2007 er ca. 400 medlemmer, heraf ca. 100 under 15 år.

Medlemssammensætningen er selvfølgelig påvirket af den almindelige udvikling i erhverv og indbyggertal. Flertallet er ikke længere folk fra landbruget, men pendlere og pensionister i parcelhuse. Mange har en beskæftigelse, der slet ikke fandtes ved OV's start. Geografisk kommer de fleste fra en halv snes sogne mellem Roskilde og Ringsted, Borup og Bramsnæs.

En sikker måde at opgøre tilslutningen til OV på er de årlige kontingentindbetalinger. Den fysiske tilslutning til søndagens gudstjenester er en anden måde. Som i andre menigheder er der en del, der kommer hyppigt og meget hyppigt, mens andre kommer med større mellemrum eller kun ved helt særlige lejligheder. En typisk søndag uden barnedåb er der 25-40 i kirke. I løbet af et kvartal, vil præsten mene, har omkring en tredjedel af medlemmerne taget del i gudstjenesten en eller flere gange.

Arbejds-mæssigt og økonomisk kunne det nuværende medlemstal godt tale for, at man fik en præst ansat på fuld tid. Men stadig har man foretrukket at have en præst, der også har borgerlig beskæftigelse og henter inspiration derfra til sit præstearbejde. "Det sikrer jordforbindelsen!" siges der. Men selvfølgelig betyder det også, at medlemmerne må regne med, at de ikke kan komme i kirke i OV en hvilken som helst søndag. Tilbudet er der normalt tre gange om måneden, og så må man se, om man kan få det til at stemme med sin egen kalender, og ellers kan de

ivrigste kirkegængere jo også trække den kirkelige luft sammen med en anden menighed.

Livet i Osted Valgmenighed

"En valgmenighed er en levende organisme af mennesker, der har en eller anden kristen tro til fælles, og som har lyst til og behov for at dele dette fællesskab. Med et minimum af ydre orden og et maksimum af indre liv." (Jørgen Thorgaard i OV's årbog 1991).

Ja, OV's dagligdag, heri mange søndage, er levende, ja både levende og tit også livlig. Man tænker fx på den ivrige summen, der høres ved kaffebordsmøderne, eller ved sommermødets fællesspisning, eller på sangen i en udflugtsbus eller på det traditionelle stående Nachspiel om søndagen uden for våbenhuset. Nogle skynder sig ganske vist væk fra det, men de fleste deltager i dette "træf", som har islæt både af praktisk og munter snak, lettere dybsindigheder, omsorg og håndtryk til højre og venstre. Nogle etnologer hævder, at sådanne håndtryk eller blot en finger til kasket-skyggen eller hårkanten er rudimenter af en velsignelse. Og dermed kan man ane et kirkeligt perspektiv også i den måde, hvorpå søndagens samvær slutter.

Hvad er det ellers for elementer, der indgår i billedet?

Gudstjeneste

Selvfølgelig først og fremmest gudstjenesten – eller højmessen, men det ord findes ikke i OV's ordbog. For vi betoner gerne, at vores gudstjenester er lavkirkelige, i hvert fald præget af grundtvigsk mådehold

Osted Kirke

mht. liturgi og præste-koreografi. Udstyr som messehagel er nok aldrig set i OV! Her optræder der heller ingen kordegn; præsten – eller et par konfirmander - sørger for indgangs- og udgangsbøn, og præsten afholder sig fra at messe de liturgiske led. Derimod synges menighedssvarene.

Der er præsten alene, der (fra prædikestolen, ikke fra alteret!) bekender troen og beder Fadervor over for den tavse menighed. Sådan er det, når det skal være "grundtvigsk". Og dog kan man i de senere år sommetider høre forsigtige stemmer medhviske bekendelse og bøn. Måske ulmer der et oprør mod den gamle sædvane, som vi selv hellere vil kalde blufærdighed. Og var det egentlig ikke i tråd med det almindelige præstedømme, om menigheden selv varetog indgangsbøn og udgangsbøn? Uden for gudstjenesten holder vi os jo ikke tilbage, for vi er jo alle præster, om end vi

heldigvis har en eller to, der er særligt uddannede og egnede til at varetage de centrale elementer i gudstjenesten.

For nogle år siden havde vi i fredssommelighed en lille kontrovers med biskoppen i Roskilde. Måske følte han, han brændte fingrene, for da han ved en senere lejlighed nærmede sig valgmenigheden, sagde han – vist nok påtaget skræmt: "Nu vil jeg jo nødtigt igen såre jer på jeres lavkirkelige stolthed!"

Musik og sang

Sangen i kirken og ved møderne kan i reglen karakteriseres som smuk og kraftig, i hvert fald kraftig. Orgelmusikken har gennem de sidste omtrent 60 år været frembragt af Dora Ørsted Pedersen og derefter af hendes datter Kirsten Ørsted Frandsen. Menigheden har derimod aldrig – formelt set - haft en forsanger. Førstnævnte organists ægte- mand, forstander Niels Pedersen fortalte: "Før i tiden var det præsterne, der gik op og ned ad gulvet og sang. Men da jeg alligevel altid var med i kirke, kunne jeg lige så godt blive stående nede ved orglet. Kunne jeg ikke andet, kunne jeg altid sige til, når vi kom til sidste vers". Men Niels Pedersen kunne netop "andet" – han var en fremragende kirkesanger, og til menighedens held har den nuværende organist-mand – Erik Frandsen - også vilje og evne til at understøtte menighedssangen. Så sang og musik har gennem mange år ligget i samme families gode hænder og struber.

OV bruger – og har vist altid brugt – Folkekirkens salmebog, dvs. indtil

1953 *Salmebog for Skole og Hjem* og siden *Den Danske Salmebog*. Iblandt er der ønske om at synge salmer, der ikke er optaget i DDS. Det klares ved særtryk.

Konfirmander

OV har næsten hvert år forholdsvis mange konfirmander, jævnt hen dobbelt så mange konfirmander som dåbsbørn. Det skyldes ikke en voldsom tilbagegang i fødselstallet, men at eleverne i friskolens 7. klasse ofte melder sig til konfirmandundervisning i OV – uanset forældrene er tilknyttet en af egnens sognemigheder. Ad den vej involveres de i menighedens periferi, og det er en kilde til tilgang af nye medlemmer. Undervisning af konfirmanderne foregår i mødelokalet i præsteboligens underetage, suppleret med en weekend med konfirmandlejr.

OV tilbyder ikke kirkelig undervisning af mindre skolebørn (minikonfirmander). Måske lever vi i glad tro på, at den sag tager forældrene sig selv af.

Studiekreds, møder, teater, udflugter og koncert

Mødelokalet i præsteboligen er normalt den fysiske ramme også om periodiske korte møderækker, som ledes af præsten. Emnerne i de seneste år har været kirkekunst, Løgstrup og Grundtvigianisme. Vi kalder det studiekreds. Samtalekreds er måske en mere træffende betegnelse.

Gennem en årrække arrangerede valgmenighedspræsten såkaldt *Kirkeskole*. Det var som udgangspunkt tænkt som konfirmandundervisning for voksne, men blev gradvis til

mødeaftner med foredrag og debat også af ikke-kirkelig karakter. Så opfattede man vel, at navnet kirkeskole kunne hæmme tilslutningen. Det kunne lyde for fremt, og det bryder "vi grundtvigske" os jo ikke om. Så nu hedder det *Højskoleaftner*. De arrangeres sammen med sognemighederne, højskoleforeningen og fri- og efterskolen. Måske skulle man overveje, om en tilbagevenden til betegnelsen kirkeskole med dertil sammenhængende emner nu er det, der ville kunne øge tilslutningen. Der blæser jo nye vinde.

Der er tale om fire højskoleaftner hvert forår. Siden 1983 har den fjerde aften normalt været en teateraften, hvor amatører, fortrinsvis fra OV, har opført teaterstykker, både af klassisk og moderne art. Lokalt set en stor oplevelse – ikke mindst for de optrædende.

Hvert år har der som regel været en daglang udflugt, som et par år er blevet suppleret af en længere færd, i 2004 til Egypten og i 2006 til Syrien. Her har rejsedeltagerne kunnet nyde godt af vores kyndige hjælpepræst Søren Giversens store viden.

En tapper lille kreds af især kvindelige medlemmer har gennem mange år holdt møder i den lokale Porto Novo kreds. De danske grundtvigske kirkers støtte gennem Porto Novo til skolen i Seva Mandir i Indien er nu under afvikling. "Mission completed!"

Så er der hvert år et musikprogram, som afholdes i kirken, oftest i samarbejde med sognemenigheden.

”Bygget af levende stene!”, men fysik skal der til

Allerslev kirke, set fra syd.

OV har ikke egen kirke. Siden sin oprettelse har man i henhold til lov om kirkers brug og efter aftale med sognepræsten og menighedsrådene i Osted og Allerslev holdt gudstjenester og andre kirkelige handlinger i sognekirkerne i Osted og Allerslev. Her er tale om to mindre landsbykirker – der i juletrængsel eller ved andre tilsvarende lejligheder – kan rumme op mod 200 henholdsvis 150 mennesker.³

I ordningen ligger, at det som regel altid er muligt at placere OV's søndagsgudstjeneste kl. 10.30, og at kirkernes omsorgsfulde faste grave og ringere bistår valgmenigheden. Det er en meget tilfredsstillende

de ordning, som naturligvis også indebærer en noget mindre udgift end den, opretholdelse af egen kirke ville betyde.

OV ejer således kun fast ejendom i form af præsteboligen. Grundlæggerne af OV opførte i 1925 en smuk ejendom ved kirken i Allerslev og indrettede den som præstebolig. Ved præsteskitte i 1950 blev det besluttet at bygge en ny præstebolig nær kirken i Osted. Det var et fælles ønske fra den tiltrædende præst og fra en del af menigheden. Måske især fra dem, der boede i Osted. Præstegården i Allerslev blev solgt til forfatteren *Martin A. Hansen*, som gav den navnet *Salem*. Den nuværende præstebolig ligger centralt i Osted på hjørnet af Byvejen og Langetofte. Det er et rigtigt murermesterhus og meget rummeligt. Underetagen blev i 2004 indrettet, så den bruges til arkiv, mindre møder og konfirmandundervisning. Det var godt, at man i 1950 byggede et hus med mange værelser, for OV har vist sig fortrinsvis at tiltrække præster, der har eller får ”mange” børn.

I de første år blev præsteboligen brugt til hyppige menigheds møder, men nu kun til mindre møder. Ellers benytter man Osted Fri- og Efterskoles mødelokaler. I det hele taget har OV gennem årene haft et udmærket samarbejde med fri- og efterskolen samtidig med, at de to institutioner med mellemrum understreger, at de ikke er forbundne, endsige identiske. Begge – ikke mindst skolen – vil altid understrege, at hver institution har sin fulde selvstændighed.

⁽³⁾ I forbindelse med årsmødet indbydes der til gudstjeneste i begge kirker. Sognepræst Torsten Dam-Jensen har velvilligst rykket sognemenighedens gudstjeneste den dag, således at de begge ved årsmødet er til rådighed for OV kl. 10.00.

Arkiv, optegnelser, dagbøger og medlemsblad

OV's arkiv rummer en rigdom af optegnelser, breve mv. Stammen er styrelsens forhandlingsprotokoller og generalforsamlingsreferater, som dog desværre gennem mange år indskrænkede sig til lakoniske beslutningsreferater. Til gengæld er der gennem årtier ført en såkaldt dagbog, hvor man kan læse om OV's gudstjenester og andre arrangementer. Dagbogen har nu sin sjette redaktør. På siderne finder man både referater og meninger, i en periode suppleret med Karen Thorngaards vignetter, og i en anden med Jørgen Olsens foto. Kopi af dagbøgerne vil være fremlagt under årsmødet.

Allerede OV's første præster skrev regelmæssige breve til menigheden. I to længere perioder, slog OV sig sammen med valgmenighederne i Vallekilde og Ubberup om udgivelse af et fælles blad for de tre menigheder. På et kritisk tidspunkt i OV fandt man, der var brug for en tættere kontakt mellem styrelse og medlemmer og et samlende meddelelsesorgan for præsten til hele menigheden. Man påbegyndte derfor udgivelse af et eget kirkeblad *Mennesker og Menighed*, som siden er udsendt med postvæsenet 4-5 gange årligt. Seneste nummer af *Mennesker og Menighed* er trykt i et ekstra oplag, der er til rådighed for årsmødedeltagerne.

Penge! Det er ikke noget, man taler (meget) om -

- men det gjorde man ellers i mange år, hvor indtægterne, og dermed medlemsbidragene, var små. En

stadig økonomisk bekymring gjorde sig gældende. I kriseårene i 30'erne, hvor medlemstallet lå omkring 90, udgjorde de årlige medlemsbidrag 7-8.000 kr. Man var tynget af eftervirkninger af præstegårdsbyggeriet; gælden voksede hvert år og svarede efterhånden til 3-4 års medlemsbidrag. I 1950 byggede man ny præstebolig, der kostede 77.000 kr. Det betød, at nyt lån måtte optages.

I dag og gennem de seneste årtier er billedet anderledes. OV er gældfri og har en pæn egenkapital, der dog for størstedelen er bundet i præsteboligen. Indtægterne er vokset i takt med stigningen i medlemstal og indkomster, og udgifterne er moderate, dels fordi OV ikke ejer kirkebygninger og ikke andet menigheds- hus end præsteboligen, dels fordi præsterne gennem alle årene har været ansat på halvtid. I dag er det ikke økonomiske grublerier og diskussioner, der præger OV's generalforsamling. I store træk kan det aktuelle økonomiske billede af den ordinære drift skematisk tegnes af opstillingen nedenfor.

1000 kr.

Indtægter:

Medlemsbidrag ⁴	564
Bidrag ikke-medlemmer	9
Renteindtægter	2
Ordinære indtægter i alt	<u>575</u>

Udgifter:

Præsteløn	205
Anden løn ⁵	70
Leje af kirker	85
Kontorudgifter	35
Underskud præstebolig ⁶	10

Medlemsblad ⁷	20
Underskud ved møder	40
Tilskud til udflugter	10
Konfirmandundervisning	10
Velgørenhed	10
Ordinære udgifter i alt	<u>495</u>

⁽⁴⁾ 1,25% af den skattepligtige indkomst

⁽⁵⁾ Organist, kasserer mv.

⁽⁶⁾ Efter fradrag af huslejeindtægt

⁽⁷⁾ Trykning 16; distribution 4 efter fradrag af statstilskud

Overskuddet på de ordinære poster, her ca. 80.000 kr. anvendes eller henlægges til ekstraordinære udgifter, fx forbedringer og større istandsættelser af præsteboligen, ekstraordinær valgørenhed eller særlige bidrag til kirkerne.

2007: Hvorfor har vi stadig en valgmenighed i Osted?

Det var så historien om OV's opståen og tilværelse. Selv om alderen – 83 år – næppe kan imponere andre menigheder, må vi alligevel til afslutning spørge: Hvorfor er OV her endnu? Den har jo ingen modpol. OV er en erklæret grundtvigsk menighed i en egn, der kirkeligt set taler det samme sprog og møder os venligt og samarbejdsparat.

Der skal sikkert flere forklaringer til:

- *Det skyldes* – uden undtagelse - dygtige prædikanter.
- *Det skyldes* gradvis bedre økonomiske omstændigheder.
- *Det skyldes*, at den nu en gang var kommet – det en gang etablerede fællesskab.

Taget hver for sig kan de anførte årsager forekomme skrøbelige, specielt den tredje, som nærmest angiver, at vi er her, fordi vi ikke har "gidet" opløse foretagendet, og fordi vi har det hyggeligt og rart i vore kendte rammer, hvor vi kan leve halvsjult for et besværligt kirkeminnerium og ditto stiftsøvrighed. Dør vi så ikke snart i ren selvfedme?

Det gør vi nok ikke, for der skal tilføjes en fjerde forklaring – og her ses den som en central forudsætning for en fri menigheds og dermed også for Osted Valgmenigheds beståen. Det er, at menigheden har vilje til at stå sammen og tage medansvar både for præstevalg, opbakning og daglig drift. Så sætter man sig på kirkebænken, lytter og synger med, så godt, man nu kan, og så er en valgmenighed en god ramme, når folk fra et større område med nogenlunde fælles syn på kirke og kristendom, vil danne menighed.

Og så må vi trøstigt fremad. Mod 100 års dagen - og så videre!

Ejvind Oxe

Osted fri- og efterskole og Osted Valgmenighed

To sider af samme sag!

af Hans Ancher Kofoed, forstander for Osted fri- og efterskole (1975-2005)

De grundtvigske friskoler, efterskoler og højskoler og de grundtvigske valg- og frimenigheder er af samme familie. Fællesnævneren er det folkelige, som er udtryk for, hvad mennesker har villet forpligte sig selv og hinanden på i fællesskab og frihed, hvor lighed og ansvar er naturlige størrelser. Et fællesskab, som konkret er kommet til udtryk gennem andelsbevægelsen, frie menigheder og frie skoler. Sagt på en anden måde, så handler det om, at almindelige mennesker har turdet – og fortsat tør – tage tilværelsens tilskikkelser i egen hånd. Praktisk som åndeligt!

Fra begyndelsen var det naturligt, at det var de samme mennesker, som engagerede sig i etablering af andelsforetagender, brugsforeninger, forsamlingshuse, menigheder og skoler. Men fællesskaberne har udviklet sig forskelligt fra egn til egn.

Situationen i Osted med både andelsmejeri, en fri- og efterskole samt en valgmenighed rummede fra begyndelsen et selvfølgeligt personsammenfald mellem disse institutioner. Sådan er det ikke længere. Andelsmejeriet er i øvrigt nedlagt! Men fri- og efterskolen samt valgmenigheden trives fint. Side om side. Sammen og hver for sig. Der er eksempelvis fortsat personsammenfald mellem friskolen og valgmenigheden, men ikke udtalt.

Hovedparten af friskolens forældre og ansatte er således ikke en del af valgmenigheden. Men det betyder ikke, at de to institutioner ikke har stor glæde af hinanden. Det umiddelbart iagttagelige er blandt andet fælles højskoleaftener, hvor også sognemenighederne og højskoleforeningen deltager, julegudstjenester for såvel friskolens som efterskolens elever varetaget af valgmenighedspræsten og tilbud til friskolens elever om konfirmation med tilhørende forberedelse i valgmenigheden. Det sidste tager ikke så få imod. Uanset medlemskab af valgmenigheden eller ej! Ikke mindst det sidste er med til at styrke båndene mellem friskolen og valgmenigheden, idet en del efterfølgende melder sig ind i valgmenigheden. Ofte hjem, som i valgmenigheden har mødt en inspirerende åbenhed, der skaber grobund for og lyst til yderligere at engagere sig i det menighedsliv, valgmenigheden er udtryk for. Modsat har skolen inviteret til julemøder og andre arrangementer på skolen, ligesom dens lokaler altid har kunnet benyttes af valgmenigheden.

For Osted fri- og efterskole har det været magtpåliggende at optagelse her var – og er – et rent skoleforhold, idet oplæringen i den kristne børnelærdom ikke er skolens, men forældrenes sag! Skolen har således altid haft børn og unge fra hjem med vidt forskellige baggrunde i henseende til religiøst tilhørsfor-

hold. En respektfuld omstændighed, som åndelig talt medfører en skolehverdag med højt til loftet og vidt til væggene uden at anfægte morgensangen med dens indre dynamik for den enkeltes liv samt, hvad der i øvrigt er naturligt for en grundtvigkoldsk fri- og efterskole.

Om nogen ville hævde, at forholdet mellem Osted valgmenighed og Osted fri- og efterskole er – og har været – et fornuftsægteskab, så ligger det langt fra den virkelighed, det handler om. Skulle man endelig bruge betegnelsen "ægteskab" i denne forbindelse, så er der tale om

et forhold besjælet af reel hengivenhed og en aldrig svigtende optagetthed af hinandens gøremål! Ikke mindst takket være rækken af valgmenighedspræster, som med fin indlevelsessevne og lyst til at engagere i skolens liv har inspireret på en måde, som aftvinger den allersørste respekt! – Og så er det guld værd for en fri skole at have et bagland – her en valgmenighed – som medlevende tager del i og interesseret følger skolens liv. På forunderlig vis er det en værdi for alle parter!

Hans Ancher Kofoed